



การประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 8



The 8th National Conference on
Community Management Network
for Sustainable Development

[องค์กรไม่แสวงหากำไร กกับการพัฒนาที่ยั่งยืน]

รายงานสืบเนื่อง

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการคัดเลือกบทความและตรวจทาน
เอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 8

➤ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการคัดเลือกบทความและตรวจทานเอกสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิชะกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์รัชกร วชิรสีโรตม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทินันท์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.จตุพร เพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.อัปดุลเลาะ เจ๊ะหลง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

➤ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิชะกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่อ่าง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.ปรีวิทย์ ไวยาชาชีวะ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.ปรรณกร แก้วรามุข

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.สงเสริม แสงทอง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตกุล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจรรย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ ดร.จรรยาบรรณ สุธรรมมา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์รัชกร วชิรสีโรตม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์วันชัย เจือบุญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทินันท์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รองศาสตราจารย์เอมอร เจียรมาศ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.ธิตีพัทธ์ บุญปก

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.พิชามณูชู้ บุญสิทธิ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.อัปดุลเลาะ เจ๊ะหลง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาจารย์แทนพันธ์ เสนะพันธุ์ บัวใหม่

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องที่ 6 ห้องเรียน LA 206 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์

ที่	เวลา	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง
1	13.00-13.20 น.	ชวิศา ยอดคำ ปรรณกร แก้วรามุข	การศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนบ้านออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2	13.20-13.40 น.	วณัฐพงษ์ ขาวรักษ์ พีรวิชัย ศักดิ์สุจริต เกศราพร พรหมนิมิตกุล	อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชน บ้านป่าหมาก ตำบลศาลาลาย อำเภอ สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3	13.40-14.00 น.	คัมภีรภาพ แก้วยศกุล ธีรวัฒน์ แดงปรก บุญรดา ปิ่นสุวรรณ ปณิตา เพ็ชรสุวรรณ สลิลทิพย์ แซ่ฮ้อ อัษฎาภรณ์ เยรานี อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	วิถีประมงสตรีมุสลิมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา: วิถีชีวิต ศาสนา และการพัฒนา
4	14.00-14.20 น.	จินุชนันท์ สงวนเขียว นุชา สมันเหมือน เอมอร เจียรมาศ	วิถีชีวิตของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนย่านเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พักรับประทานอาหารว่าง (14.20-14.40 น.)			
5	14.40-15.00 น.	สมิตานันท์ กุลตัน พีรดา โสภาพ เกศราพร พรหมนิมิตกุล	การดำรงอยู่ของคณะละครชาตรี ชุมชน นางเลิ้ง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัด กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาละครชาตรี คณะกัญญาลูกแม่แพน (เรือนนท์)
6	15.00-15.20 น.	ราเชน ปินสมาน จิรนนท์ เดชสุด กิตติธัช มะลิแก้ว ปริญญา คงแก้ว ปณิตดา แซ่จิ่ง อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	วิกฤตโควิด-19 ในบ้านเกาะแก้วกับมุมมอง การศึกษาที่เปลี่ยนไป
7	15.20-15.40 น.	กมลวรรณ เอียดเหลือ นันท์ชญา เทพเจริญ ชนิตา ชื่นจิตร ปิยาพัชร จริงจิตร วรรณ ศรีทาวงค์ สุภาพร ตูลาธน อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	การรับรู้ การดำเนินชีวิต และสิทธิสวัสดิการ ของผู้พิการในสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษาสมาคมผู้พิการแห่งหนึ่งในจังหวัด สงขลา



สารบัญ (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของคนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร (ศิวกกร การดำรงทิ์ กิตติพงษ์ แก้วสังหาร และศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว)	343
อิทธิพลของอาหารโปรตุเกสที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมการบริโภคในชุมชนกุฎีจีน กรุงเทพมหานคร (สโรชา รวยดี และเกศราพร พรหมนิมิตกุล)	352
ห้องที่ 6 ห้องเรียน LA 206 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์	
การศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนบ้านออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ (ชวิศา ยอดคำ และปรรณกร แก้วรากมูข)	363
อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	372
(วนัญญา พงษ์ ขาวรักษ์ พีรวิรัช ศักดิ์สุจริต และเกศราพร พรหมนิมิตกุล)	
วิถีประมงสตรีมุสลิมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา: วิถีชีวิต ศาสนา และการพัฒนา (คัมภีร์ภาพ แก้วยศกุล ธีรวัฒน์ แดงปรก บุณรดา ปิ่นสุวรรณ ปณิตา เพ็ชรสุวรรณ สลิลทิพย์ แซ่ฮ่อ อัญญาภรณ์ เยรานี และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง)	385
วิถีชีวิตของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนย่านเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (จินุชนันท์ สงวนเขียว นูฮา สมันเหมือน และเอมอร เจียรมาศ)	393
การดำรงอยู่ของคณะละครชาตรี ชุมชนนางเลิ้ง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาละครชาตรีคณะกัญญาลูกแม่แพน (เรื่องนนท์) (สมิตานันท์ กุลตัน พีรดา โสภาพ และเกศราพร พรหมนิมิตกุล)	403
วิกฤตโควิด-19 ในบ้านเกาะแก้วกับมุมมองการศึกษาที่เปลี่ยนไป (ราเชน บินสมาน จิรนนท์ เดชสุด กิตติธัช มะลิแก้ว ปริญา คงแก้ว ปนัดดา แซ่จิ่ง และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง)	413
การรับรู้ การดำเนินชีวิต และสิทธิสวัสดิการของผู้พิการในสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษาสมาคมผู้พิการแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา (กมลวรรณ เอียดเหลือ นันทัญญา เทพเจริญ ชินดา ชื่นจิตร ปิยาพัชร จริญญา วรธน ศรีทาวงศ์ สุภาพร ตุลาธน และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง)	422
ห้องที่ 7 ห้องประชุมราชวดี อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์	
การพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา (ณัฐวัตร รัชไชย ทรงอวยพร สังข์ด้วงยาง ธนนันท์ จักรवालกุล ปรานต์ แก้วมรกต และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง)	431
การดำเนินงานและบทบาทของชมรมผู้สูงอายุอิสระ กรณีศึกษาชมรมแม่หญิง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม (ธนภรณ์ รัตนอุไร วิชญาพร กรุดเนียม และสุนี คำนวลศิลป์)	439
แนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์และพัฒนาคุณภาพชีวิต กรณีศึกษา ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา (ณัฐธิดา สุวรรณรักษา สาวินี เทพไชย ยศนันท์ ประภาพันธ์ และธิตีพัทธ์ บุญปก)	447



ห้องที่ 6 ห้องเรียน LA 206 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์

ที่	เวลา	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง
1	13.00-13.20 น.	ชวิศา ยอดคำ ปรรณกร แก้วรากมูข	การศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนบ้านออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2	13.20-13.40 น.	วณัฐพงษ์ ชวาร์กษ พีรวิชัย ศักดิ์สุจริต เกศราพร พรหมนิมิตกุล	อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชน บ้านป่าหมาก ตำบลศาลาล้อย อำเภอ สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3	13.40-14.00 น.	คัมภีรภาพ แก้วยศกุล ธีรวัฒน์ แดงปรก บุณรดา ปิ่นสุวรรณ ปณิดา เพ็ชรสุวรรณ สลิลทิพย์ แซ่อ้อ อัญญาภรณ์ เยรานี อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	วิถีประมงสตรีมุสลิมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา: วิถีชีวิต ศาสนา และการพัฒนา
4	14.00-14.20 น.	จินุชนันท์ สวงวนเขียว นุฮา สมันเหมือน เอมอร เจียรมาศ	วิถีชีวิตของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนย่านเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พักรับประทานอาหารว่าง (14.20-14.40 น.)			
5	14.40-15.00 น.	สมิตานันท์ กุลตัน พีรดา โสภาพ เกศราพร พรหมนิมิตกุล	การดำรงอยู่ของคณะละครชาตรี ชุมชน นางเลิ้ง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัด กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาละครชาตรี คณะกัญญาลูกแม่แพน (เรื่องนนท์)
6	15.00-15.20 น.	ราเชน บินสมาน จิรนนท์ เดชสุด กิตติธัช มะลิแก้ว ปริญญา คงแก้ว ปนัดดา แซ่จิ่ง อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	วิกฤตโควิด-19 ในบ้านเกาะแก้วกับมุมมอง การศึกษาที่เปลี่ยนไป
7	15.20-15.40 น.	กมลวรรณ เอียดเหลือ นันท์ชญา เทพเจริญ ชนิตา ชื่นจิตร ปิยาพัชร จริงจิตร วรรณ ศรีทาวงค์ สุภาพร ตูลาธน อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	การรับรู้ การดำเนินชีวิต และสิทธิสวัสดิการ ของผู้พิการในสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษาสมาคมผู้พิการแห่งหนึ่งในจังหวัด สงขลา

อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วณัฐพงษ์ ชวรงค์¹
พีรวิชัย ศักดิ์สุจริต²
เกศราพร พรหมนิมิตกุล³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ (2) แนวทางการธำรงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ที่ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำในชุมชน ผู้นำศาสนา และชาวบ้านในชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการรวบรวมเอกสาร การลงพื้นที่จริงโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จำแนกแยกแยะประเด็นตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนบ้านป่าหมากยังคงมีอัตลักษณ์ที่ธำรงไว้ตั้งแต่อดีต ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น การสร้างบ้านเรือน อาหารการกิน การแต่งกาย ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงการเล่นอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่โดดเด่นนั่นก็คือประเพณีล่องแพแห่พระ และประเพณีไหว้พระจันทร์ ด้านการธำรงอัตลักษณ์พบว่าคนในชุมชนทุกคนยังคงต้องการให้เด็กรุ่นใหม่ในชุมชนธำรงอัตลักษณ์เอาไว้ ทั้งในเรื่องความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ด้านอาหาร ภาษากะเหรี่ยง การแต่งกายชุดภูเขา ทางโบสถ์ในชุมชนยังมีการเรียนภาษากะเหรี่ยง ทางโรงเรียนส่งเสริมในเรื่องของการแต่งกายชุดภูเขา ทางวัดได้มีการสืบสานประเพณี และทางผู้นำในชุมชนมีการสั่งตัดชุดประจำเผ่าไว้ให้ทุกคนในชุมชน เพื่อเป็นการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมากต่อไป

คำสำคัญ : อัตลักษณ์, ชาติพันธุ์, กะเหรี่ยง

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร Email Chawrak_w@hotmail.com

² นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร Email Saksucharit_p@silpakom.edu

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Karen Ethnic Identity in Ban Pa Mak Community Salalai Subdistrict, Sam Roi Yot District Prachuap Khiri Khan Province

*Wanatthipong Chawrak*¹

*Pirawitch Saksucharit*²

*Kesaraporn Phomnimitkul*³

ABSTRACT

The objectives of this research aimed to study: (1) the ethnic identity of Karen ethnicity in Ban Pa Mak community, Salalai sub-district, Sam Roi Yot district; Prachuap Khiri Khan Province and (2) to study the means for preserving the ethnic Karen identity in Ban Pa Mak community, Salalai sub-district, Sam Roi Yot district. Prachuap Khiri Khan Province The main information was given by the community leaders, religious leaders, and villagers in Ban Pa Mak community, Salalai sub-district, Sam Roi Yot district. Prachuap Khiri Khan Province. This study used qualitative study. Collect information from the collection of documents and Field observation, using in-depth interview and group conversation. The researcher has checked the completeness of the data. Classify issues according to objectives.

The results showed that Ban Pa Mak community still has an identity that has been maintained since the past. Whether in terms of occupation and way of life, such as building structure, cuisine, clothing, wisdom, traditions, culture, including past time activity as well. There is also an outstanding tradition that is the tradition of rafting the monks. And the tradition of paying respect to the moon. In terms of identity preservation, it was found that everyone in the community still want the new generation in the community to maintain their identity. In terms of beliefs, culture, traditions, food, Karen Language, tradition dressing the church in the community still has Karen language classes. The school promotes the matter of dressing in tradition clothes. The temple has continued the tradition. And the leaders in the community have tailored tribal costumes for everyone in the community. In order to preserve the identity of the Karen people in Ban Pa Mak community.

Keywords: Identity, Ethnicity, Karen

¹ Bachelor of Arts students Community Management Program Faculty of Management Sciences Silpakorn University
E-mail Chawrak_w@hotmail.com

² Bachelor of Arts students Community Management Program Faculty of Management Sciences Silpakorn University
E-mail Saksucharit_p@silpakorn.edu

³ Assistant Professor Dr. Lecturer in Community Management, Faculty of Management Sciences Silpakorn University

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่เปิดกว้างในทุก ๆ ด้านมาตั้งแต่สมัยอดีต จึงทำให้ในประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายกลุ่มก็อาศัยอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย มีแนวทางการดำเนินชีวิต มีอัตลักษณ์ของกลุ่มตนเอง ไม่ว่าจะเป็นกะเหรี่ยง ม้ง ไททรงดำ อูรักลาโว้ย เป็นต้น ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่ได้มีการสืบทอดแนวทางการดำเนินชีวิตที่ผูกพันและใกล้ชิดกับธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง เน้นระบบการผลิต การตั้งถิ่นฐาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีพเป็นหลัก และที่สำคัญคือมีวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ทั้งในด้านของความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ภาษา และบริบทของสังคมที่แตกต่างกันออกไปจากสังคมไทย ในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีการขัดเกลาทางสังคม มีกระบวนการถ่ายทอดและสืบทอดกันมาจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ที่หลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้

แต่ในปัจจุบันแบบแผนและแนวทางในการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และความเชื่อทางจิตใจของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้เริ่มอ่อนแอลงและลดความสำคัญลงไป สาเหตุส่วนใหญ่จากนโยบายการพัฒนาของภาครัฐที่ผ่านมาในอดีต โดยเฉพาะการมุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางภาคเศรษฐกิจเป็นหลัก และนโยบายการรวมพวกซึ่งต้องการหลอมรวมเอากลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้เข้าไปสู่วัฒนธรรมกระแสหลัก แต่กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ยังพยายามที่จะต่อสู้ ยืนหยัด รวมถึงการปรับตัวในวิถีการดำเนินชีวิตและการธำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนเองเอาไว้ในกระแสสังคมปัจจุบัน (จุฑพล ทองสง, 2553 : 1)

กะเหรี่ยงเป็นเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่จัดอยู่ในตระกูลทิเบต-พม่า แหล่งกำเนิดเดิมอยู่ในดินแดนทางตะวันออกของทิเบต และได้อพยพเข้ามาอยู่ในจีนราว 3,000 กว่าปีมาแล้ว โดยตั้งเป็นอาณาจักรขึ้น ซึ่งชาวจีนเรียกกะเหรี่ยงพวกนี้ว่า “พวกโจว” ต่อมาได้ถูกชนชาติจีนรุกรานจนแตกกระจัดกระจายพ่ายหนีมาอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำแยงซีเกียง แต่ก็ถูกขับไล่อีก จนต้องถอยร่นมาอยู่ตามบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง และมีมากที่สุดตามลุ่มน้ำสาละวินในเมียนมาร์ (สมัย สุทธิธรรม, 2542 : 7)

ในแง่ของอัตลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์กะเหรี่ยงนั้นจะมีโดดเด่นในหลายๆด้าน ทั้งในด้านของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การสร้างบ้าน แนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่กับธรรมชาติอันบริสุทธิ์ และความห่างไกลจากสังคมเมือง มีพิธีกรรมตามความเชื่อ ประเพณี การแต่งกาย การทำการเกษตรแบบไร่หมุนเวียน และมีภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ และทุกคนในชุมชนจะอยู่ในกฎระเบียบ จารีต ข้อห้ามของชุมชน จึงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความน่าสนใจในอัตลักษณ์เป็นอย่างมาก

ชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไปมีการประกอบอาชีพที่ต้องพึ่งพิงธรรมชาติ เป็นวิถีชีวิตแบบแบบล่าสัตว์หาของป่า ดังนั้นจึงไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งจะย้ายที่อยู่ไปตามสภาพความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม สำหรับการสร้างบ้านเรือนนั้นต้องอยู่ใกล้แหล่งน้ำ เนื่องจากน้ำเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิต เมื่อได้ที่อยู่แล้วจะทำการถางป่าเพื่อทำไร่ปลูกข้าว มีลักษณะเป็นไร่เลื่อนลอยคือเปลี่ยนที่ทำกินไปเรื่อย ๆ หลังจากที่ดินบริเวณนั้นไม่สามารถสร้างผลผลิตได้แล้ว สำหรับการประกอบพิธีกรรมของชาวกะเหรี่ยงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ โดยแต่ละช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านในชีวิตจะมีการจัดพิธี ซึ่งทำสืบทอดกันมาจนถึงในปัจจุบัน (ศุภย์มานุชวิทยาสรินธร, 2565)

ชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอีกที่หนึ่งที่มีชาวกะเหรี่ยงและชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ โดยการใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งในเรื่องของวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณี พิธีกรรม การแต่งกาย และอีกหลากหลายด้าน และยังคงธำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์หลาย ๆ ด้าน เอาไว้ท่ามกลางการปกครองของภาครัฐ ปัญหาเรื่องสิทธิชุมชน เศรษฐกิจ และกระแสสังคมในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาชุมชนชาวกะเหรี่ยงและชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแห่งนี้ว่าในชุมชนแห่งนี้มีความเป็นอัตลักษณ์อะไรบ้าง และในชุมชนแห่งนี้มีกระบวนการหรือแนวทางอย่างไรในการธำรงอัตลักษณ์ในด้านต่าง ๆ เอาไว้ได้ ทั้งนี้ทำให้เกิดการตั้งคำถาม เกิดกระบวนการเรียนรู้ การทำความเข้าใจกับบริบทของชุมชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการรับรู้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรมทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมให้ชาวกะเหรี่ยงและชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมากสามารถพึ่งพาตนเองได้ ยังคงวิถีการดำรงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ให้ยังคงอยู่กับชุมชนเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และสืบทอดต่อไปยังรุ่นสู่รุ่น

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการธำรงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และแนวทางการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เบื้องต้นได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความต่าง ๆ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในภูมิภาคตะวันตก หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เข้าไปสำรวจ สังเกต และรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในชุมชนด้วยตนเองถึงบริบททั่วไปของชุมชน เช่น เรื่องการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิธีการดำเนินชีวิต จารีต ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การศึกษา การคมนาคมขนส่ง ประชากรในพื้นที่ สภาพทางสังคม เป็นต้น โดยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม และการสอบถามจากชาวบ้านในพื้นที่ ในส่วนนี้จะศึกษาพอสังเขปเพื่อเป็นองค์ประกอบในการศึกษาในส่วนต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่ (1) ด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก และ (2) แนวทางการธำรงอัตลักษณ์ รายละเอียดมีดังนี้

อัตลักษณ์ของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก

อัตลักษณ์ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

อัตลักษณ์ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถที่จะแบ่งเป็นภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ด้านหัตถกรรม นั่นก็คือการทำหลังคาจากใบตะค้อ โดยที่ใบตะค้อชาวบ้านสามารถที่จะหาได้จากในป่าใกล้ ๆ กับชุมชน ชาวบ้านจะเอามารวมทำเป็นหลังคาตั้งแต่สมัยในอดีต ใบตะค้อจะกันแดด กันฝน และกันลมได้เป็นอย่างดี โดยวิธีการนำมาใช้ก็คือต้องตัดใบตะค้อมาสดๆ แล้วนำมาทับให้แห้ง เมื่อแห้งแล้วก็นำมาวางหลังคา ข้อสังเกตคือต้องใช้ใบตะค้อใบแก่อายุประมาณ 3 ปี เพราะว่าหลังคาที่ได้นั้นจะแข็งแรงและทนทาน

ด้านอุตสาหกรรม คือการทำเครื่องควักกาแฟ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทางภาคเหนือมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนบ้านป่าหมาก เพราะว่าต้นทุนในการทำเครื่องควักกาแฟไม่สูงมาก แล้วก็นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และพัฒนาไปตามสถานการณ์

ด้านแพทย์แผนไทย นั่นก็คือชาไม้ฝาง สำหรับชาไม้ฝางจะมีสรรพคุณช่วยในเรื่องของการบำรุงเลือด ต้นฝางจะขึ้นเองตามธรรมชาติ ชาไม้ฝางจะมีสีเหลืองและสีชมพู ภาคใต้จะเป็นสีชมพู โดยไม้ฝางสามารถนำมาทำเป็นน้ำอูทัยทิพย์ ยาดอกสมุนไพรร และสบู่ได้

ด้านการถนอมอาหาร เกิดจากการที่ในชุมชนบ้านป่าหมากไม่มีไฟฟ้าใช้ จึงทำให้เป็นปัญหาในการเก็บวัตถุดิบในการประกอบอาหารในแต่ละมื้อ เพราะว่าไม่มีตู้เย็นในการแช่ของสด ชาวบ้านในชุมชนจึงคิดถึงภูมิปัญญาในด้านการถนอมอาหารขึ้นมา ขั้นตอนแรกต้องล้างเนื้อสัตว์ให้สะอาด ขั้นตอนถัดมาคือการเอาเนื้อสัตว์มาหมักกับเกลือเพียงอย่างเดียว แล้วหมักเนื้อสัตว์ทิ้งไว้ 1 วัน (ขึ้นอยู่กับสูตรของแต่ละคน) เมื่อหมักเนื้อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการนำไปตากแดดให้แห้ง

ด้านการจัดการองค์กร เป็นกลุ่มทอผ้าของคนในชุมชน กลุ่มทอผ้านี้จะรวมอยู่ในกลุ่มของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ซึ่งกลุ่มสตรีแม่บ้านนั้นมีการก่อตั้งมาประมาณ 4 ปี มีสมาชิกในกลุ่มจำนวน 15 คน โดยที่การบริหารงานในกลุ่มทอผ้านี้ก็จะให้สมาชิกในกลุ่มได้นำด้ายทอผ้านั้นไปทอเองที่บ้าน เมื่อทอผ้าเสร็จแล้วก็สามารถที่จะนำผ้านั้นกลับไปได้เลย หรือจะนำไปจำหน่ายได้เพื่อที่คนที่สนใจสมาชิกของกลุ่มทอผ้าจะได้มีรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว

อัตลักษณ์ด้านการประกอบอาชีพ

อัตลักษณ์ด้านการประกอบอาชีพที่เด่นๆในชุมชนบ้านป่าหมากแห่งนี้มีหลากหลายอาชีพ ดังนี้

การปลูกกาแฟโรบัสต้า เพราะว่าชาวบ้านในชุมชนบ้านป่าหมากส่วนใหญ่ปลูกกาแฟโรบัสต้าเป็นอาชีพหลัก โดยที่มามีความเป็นมาของกาแฟโรบัสต้ามีดังนี้ กาแฟโรบัสต้าเริ่มค้นพบในปี พ.ศ. 2549 โดยถูกพบว่ามีการปลูกไว้บ้างแล้ว โดยมีการนำพันธุ์มาจากจังหวัดชุมพร ซึ่งก็คือทางภาคใต้ ต่อมาได้มีการนำมาปลูกต่อยอดในชุมชน มีการทดลองปลูกเพิ่มขึ้น มีการนำเอาเมล็ดกาแฟไปส่งขายที่ชุมพร เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านเพิ่มมากขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 คนในชุมชนมีการค้ากาแฟไว้รับประทานเอง มีการศึกษาและพัฒนาตั้งแต่ในเรื่องของการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การทดลองชิมกาแฟ โดยที่ชาวบ้านในชุมชนมีการลองผิดลองถูก และต่อมาได้มีการผลิตเครื่องคั่วกาแฟไว้ใช้ในชุมชน ความแตกต่างของกาแฟโรบัสต้าก็คือกาแฟจะมีลักษณะที่แตกต่างจากบรีบทพื้นที่ ตามลักษณะบรรยากาศที่เพาะปลูก โดยสภาพพื้นที่ที่เพาะปลูกกาแฟโรบัสต้าที่ป่าหมากจะดีกว่าที่อื่น วิธีการปลูกกาแฟโรบัสต้า การปลูกกาแฟโรบัสตานั้นปลูกง่าย โดยที่ชุมชนบ้านป่าหมากนั้นจะมีกลุ่มกาแฟโรบัสต้า เพราะว่ามีการปลูกกาแฟโรบัสต้าจะเป็นการปลูกโดยวิธีออแกนิก ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยจะใช้ระยะเวลา 1 ปี ในการเก็บเกี่ยว ใน 1 ปีนั้น เก็บได้แค่ครั้งเดียว สำหรับวิธีการเก็บนั้นจะใช้กำลังคนในชุมชนในการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ละต้น โดยที่จะเก็บแค่เม็ดที่เป็นสีแดงเท่านั้น เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จแล้วก็จะเอาไปตากแดด แล้วก็เข้าสู่กระบวนการต่อไป สำหรับกลุ่มกาแฟโรบัสต้าจะมีการมาตรวจสอบคุณภาพ 2 ปีครั้ง สำหรับวิธีการดูแลต้นกาแฟ มีดังนี้ คือจะต้องมีการแต่งต้น ตัดแต่งกิ่งอย่างสม่ำเสมอ มีการรดน้ำ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ตามสูตร สำหรับต่อของต้นกาแฟโรบัสต้าจะอายุประมาณ 30 ปี กิ่งที่ออกดอกจะมีอายุแค่ 3 ปี กลุ่มกาแฟโรบัสต้าในชุมชน จะมีการมาสีเมล็ดกาแฟด้วยกัน เมื่อลงทุนแล้วค้มน้ำที่จะลงทุนและปลูกกาแฟโรบัสต้า สมาชิกในกลุ่มจะได้รับเงินปันผล มั่นเป็นหุ้นส่วนในทุก ๆ 6 เดือน โดยที่สมาชิกในกลุ่มนั้นจะประกอบไปด้วยคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพปลูกกาแฟโรบัสต้า นอกจากนี้ในกลุ่มยังมีการนำเอาส่วนต่าง ๆ ของเมล็ดกาแฟมาทำเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้แก่ ชาดอกกาแฟ ชากาแฟ กาแฟกาแฟก็จะเอานำมาทำเป็นสบู่ เอากาแฟมาทำเป็นสครับขัดผิว

การปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับอาชีพการปลูกผักสวนครัวก็จะเป็นอาชีพที่คนในชุมชนทุกคนล้วนทำอาชีพนี้กัน โดยที่การปลูกผักสวนครัวของคนในชุมชนนั้นจะเป็นการที่ปลูกผักสวนครัวที่รับประทานบ่อยในครอบครัวของตนเอง เช่น พริก มะเขือ มะนาว ข่า ตะไคร้ ต้นมะกรูด ใบเตย กวางตุ้ง เป็นต้น เมื่อชาวบ้านปลูกเรียบร้อยแล้วเมื่อมีผลผลิตออกมาก็จะไว้รับประทานหรือนำไปประกอบอาหารภายในครอบครัวของตนเอง แต่ถ้าผลผลิตที่ได้เยอะและไม่สามารถที่จะรับประทานได้ทันเนื่องจากชุมชนบ้านป่าหมากไม่มีไฟฟ้า จึงทำให้เป็นเรื่องที่ยากในการเก็บรักษาถนอมอาหารสด ดังนั้นเมื่อมีผลผลิตจำนวนมากก็จะต้องนำไปจำหน่ายในชุมชนหรือนำไปส่งขายนอกชุมชน เพื่อหารายได้ให้กับครอบครัวของตนเอง

การปลูกขนุนพันธุ์หมอนทอง สำหรับอาชีพการปลูกขนุนพันธุ์หมอนทองนั้นเป็นอาชีพที่คนในชุมชนนิยมประกอบอาชีพเช่นกัน การปลูกขนุนพันธุ์หมอนทองเป็นการนำพันธุ์ขนุนมาจากด้านนอกชุมชน ต่อมาเมื่อคนในชุมชนได้นำมาทดลองปลูกในชุมชนแล้วก็พบว่าขนุนพันธุ์หมอนทองให้ผลผลิตที่ดีและรวมถึงกับราคาขายของขนุนพันธุ์หมอนทองก็ค่อนข้างดี โดยมีราคา กิโลกรัมละ 100 บาท ขึ้นไป จึงทำให้ชาวบ้านบางส่วนที่มีเนื้อที่ในการปลูกขนุนพันธุ์หมอนทองได้ทำการปลูกต้นขนุนพันธุ์หมอนทองเป็นจำนวนมาก เพื่อนำไปจำหน่ายภายนอกชุมชน โดยที่การปลูกขนุนพันธุ์หมอนทองนั้นจะเป็นการปลูกเพื่อไว้ขายเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ปลูกเพื่อรับประทาน

รับจ้างทั่วไป สำหรับอาชีพรับจ้างทั่วไปจะเป็นอาชีพที่อิสระที่สามารถที่จะทำได้เลยโดยไม่ต้องมีการลงทุน เหมือนกับอาชีพการปลูกกาแฟโรบัสต้า หรือการปลูกพืชผักสวนครัว หรือการปลูกขนุนพันธุ์หมอนทอง เพราะว่าอาชีพรับจ้างทั่วไปจะเป็นการที่ถ้าคนในชุมชนคนใดที่ว่างงานก็สามารถที่จะรับจ้างทั่วไปได้เลย โดยที่สามารถรับจ้างทั่วไปทั้งในตัวของชุมชนบ้านป่าหมากเอง และการรับจ้างทั่วไปนอกชุมชนบ้านป่าหมาก สำหรับรายได้ของการรับจ้างทั่วไปก็จะเป็นการได้เงินแบบรายวัน แต่อาชีพการรับจ้างทั่วไปก็จะเป็นอาชีพที่มีเจ้านายและต้องมีความขยันและอดทนอย่างมาก เพราะว่าส่วนมากจะเป็นการทำงานกลางแจ้ง ดังนั้นสุขภาพร่างกายจึงต้องแข็งแรงและสามารถที่จะเดินไปออกนอกพื้นที่ชุมชนได้

อัตลักษณ์ด้านประเพณี

สำหรับอัตลักษณ์ด้านประเพณีจะประกอบไปด้วยประเพณี 2 ประเภท คือ (1) ประเพณีตามฤดูกาล และ (2) ประเพณีในชีวิตประจำวันโดยที่ประเพณีแต่ละประเภทยังจะแตกต่างกันและมีรายละเอียดของแต่ละประเพณีดังนี้

ประเพณีตามฤดูกาล

ประเพณีตามฤดูกาลจะเป็นประเพณีที่จัดขึ้นเป็นช่วง ๆ ของแต่ละเดือน บางประเพณีจะมีจัดขึ้นปีละครั้ง ซึ่งก็จะเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่และสำคัญอย่างมากของชุมชนบ้านป่าหมาก โดยประเพณีตามฤดูกาลของชุมชนบ้านป่าหมากมี 2 ประเพณีที่สำคัญของชุมชนบ้านป่าหมาก ได้แก่ ประเพณีล่องแพแห่พระ และประเพณีไหว้พระจันทร์

ประเพณีล่องแพแห่พระ สำหรับประเพณีล่องแพแห่พระ มีประวัติความเป็นมาดังนี้ สำหรับประเพณีล่องแพแห่พระ มีต้นแบบมาจากประเพณีชักพระในทางภาคใต้ แต่ได้เอามาดัดแปลงให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนบ้านป่าหมาก จึงได้มาเป็นประเพณีล่องแพแห่พระ โดยเริ่มต้นที่ปี พ.ศ. 2549 ชุมชนบ้านป่าหมากได้มีการสร้างวัดขึ้นในชุมชน ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 พระปฐมพร ปฐมวโร ที่เพิ่งย้ายเข้ามาในชุมชนบ้านป่าหมากได้เล็งเห็นว่าชาวบ้านในชุมชนมีการใช้ไม้ไผ่ในวิถีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการเอามาสร้างเป็นบ้านเรือน ทำอาชีพใช้แม่น้ำเป็นหลัก สร้างแพในการข้ามแม่น้ำและใช้แพเป็นวิถีชีวิต ดังนั้นเมื่อพระปฐมพร ปฐมวโรเห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนก็เลยมีการคิดหากิจกรรมในวันออกพรรษา เมื่อก่อนจะมีแต่เด็ก ๆ พระปฐมพร ปฐมวโร จึงได้ใช้ประเพณีล่องแพแห่พระเป็นอุบายในการทำให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน และทำให้ลูกหลานได้กลับมาเที่ยวที่บ้านของตนเอง ในเรื่องของการเตรียมงาน จะมีการเตรียมงานก่อนวันงานจริงเป็นเวลา 2 อาทิตย์ โดยที่จะมีพระในวัดจำนวน 3 รูปจะเป็นแกนนำหลักรวมถึงผู้นำในชุมชน และผู้นำในท้องถิ่นในการจัดงานประเพณีล่องแพแห่พระให้ออกมาดีที่สุดในเพราะว่างานประเพณีล่องแพแห่พระเป็นงานประเพณีที่มีชื่อเสียงในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กิจกรรมของประเพณีล่องแพแห่พระ จะมีวันตักบาตรจะเป็นวันหลังวันเสาร์แรก ตักบาตรหลังวันออกพรรษา 1 วัน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการแข่งแพ (เป็นจุดเด่นของประเพณีล่องแพแห่พระ) โดยจะแข่งกันที่ระยะทาง 200 เมตร การแข่งตำหมาก แข่งขันมวยทะเล ชักกะเย่อข้ามคลอง และกิจกรรมหลักก็คือการล่องแพแห่พระ มีเวทีการแสดง โดยที่ชาวบ้านในชุมชนจะมาช่วยกันตกแต่งแพให้มีความสวยงาม รวมถึงการแต่งกายเสื้อผ้าของชาวกะเหรี่ยง มีการแสดงของเด็ก ๆ ในชุมชน และมีการร้องเพลงโบราณของคนในชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ในงานประเพณีล่องแพแห่พระไม่มีกฎหรือข้อห้ามใด ๆ และไม่มีมหรสพ

ประเพณีไหว้พระจันทร์ เป็นงานประเพณีดั้งเดิมของชุมชนบ้านป่าหมาก ซึ่งมีความเป็นมาคือเป็นการไหว้ที่นั้งพระพุทธรเจ้า ไหว้เจ้าที่เจ้าทาง ไหว้แม่น้ำ คล้ายกับการไหว้เจ้าที่เจ้าทางหรือบรรพบุรุษ ชาวบ้านรวมตัวกันเพื่อทำเรือน และยกหิ้ง ทุกคนที่เข้าร่วมประเพณีจะดื่บประทานเนื้อสัตว์เป็นเวลา 3 วัน 2 คืน นอกจากนี้ยังมีการจัดโรงทาน เพื่อให้ชาวบ้านได้มาร่วมกันทำอาหารในการประกอบพิธีกรรม

การประกอบพิธีกรรมนั้นจะเริ่มในตอนช่วงเย็นจนถึงเที่ยงคืน และจะเริ่มต่อในตอนช่วงเช้า และการประกอบพิธีกรรมจะประกอบเป็นช่วง ๆ สำหรับสิ่งของที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม ได้แก่ เทียนขี้ผึ้งบริสุทธิ์ เทียนสำหรับการไหว้ และหมากพลู สำหรับผู้ที่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมก็คือหัวหน้าเผ่า และหมอประจำเผ่า สิ่งต้องห้ามหรือข้อห้ามก็คือการที่ห้ามใช้เนื้อสัตว์ในการประกอบอาหาร ของมีเงินมา และจะมีการถือศีลร่วมกัน และจำนวนชาวบ้านที่เข้าร่วมพิธีกรรมหรือประเพณีไหว้พระจันทร์ประมาณ 40-50 คน

ประเพณีกินข้าวใหม่จะเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีไหว้พระจันทร์เหมือนกัน แต่จะไหว้แค่ปีละครั้ง จะจัดหลังจากเกี่ยวข้าวและตำข้าวเสร็จ ก็จะใช้ข้าวครกแรกและข้าวอื่น ๆ มาทำบุญที่บ้านของหัวหน้าเผ่า เช่น ข้าวห่อ ข้าวหลาม นำไปต้มให้สุก หลังจากไหว้ที่นั้งพระพุทธรเจ้าเสร็จก็จะนำข้าวลงมาให้ไหว้เจ้าที่เจ้าทางต่อเสร็จแล้วก็ผูกข้อมือและกินข้าวกันและเรียกขวัญ ประเพณีนี้จะจัดเฉพาะวัน 13 ค่ำของเดือนธันวาคมทุกปี ไหว้เป็นเวลา 2 คืน โดยข้าวห่อสามารถจัดรวมกันกับกินข้าวใหม่ได้

ประเพณีในชีวิตประจำวัน สำหรับประเพณีในชีวิตประจำวันเป็นประเพณีที่คนในชุมชนบ้านป่าหมากได้มีการปฏิบัติเป็นชีวิตประจำวัน โดยประเพณีในชีวิตประจำวันในชุมชนแห่งนี้ก็จะมีประเพณีที่เป็นของศาสนาพุทธและเป็นของศาสนาคริสต์ เพราะว่าที่ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนที่มี 2 ศาสนา แต่จะมีจำนวนประชากรที่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาคริสต์ โดยประเพณีในชีวิตประจำวันของชุมชนบ้านป่าหมากมีดังนี้

ประเพณีการเกิด ประเพณีการเกิดจะเป็นของศาสนาพุทธ เมื่อมีหญิงที่ท้องแก่ใกล้คลอดก็จะมาติดต่อกับหัวหน้าชนเผ่า เพื่อให้หัวหน้าเผ่าเป็นผู้ทำคลอดให้กับคนในหมู่บ้าน โดยวิธีการทำคลอดของหัวหน้าชนเผ่าจะเป็นการคลอดแบบธรรมชาติ โดยการใช้สมุนไพรในการรักษา เมื่อหัวหน้าชนเผ่าทำคลอดเสร็จแล้วก็ต้องนำเด็กมาราบหัวหน้าชนเผ่า 3 ครั้ง

ประเพณีการตาย ประเพณีการตายหรือการทำศพนั้นจำให้ผู้เสียชีวิตทุกคนจะต้องทำโดยหัวหน้าเผ่า โดยจะมีพิธีการเหมือนกันกับศาสนาพุทธนั่นก็คือคือเผาศพ จะมีการนำศพนั้นไว้บนบ้าน 3 วัน 3 คืน โดยหัวหน้าเผ่าจะทำศพให้ก่อนแล้วค่อยนำศพไปไว้ที่วัด เมื่อนำไปถึงวัดแล้วถึงจะให้พระมาทำพิธีจากนั้นค่อยเผาศพ ในตอนที่หัวหน้าเผ่าทำศพ หัวหน้าเผ่าจะทำหน้าที่เหมือนไปส่งวิญญาณให้ไปสู่สุคติ

ประเพณีการบวช ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนบ้านป่าหมากจะนับถือศาสนาพุทธ ก็จะมีประเพณีของศาสนาพุทธทั่ว ๆ ไป และประเพณีที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือการบวช ซึ่งการบวชของชาวกะเหรี่ยงนี้จะบวชเหมือนของศาสนาพุทธทั่วไป คือการโกนผม การแห่หน้า และการทำพิธีในอุโบสถ พิธีการบวชนั้นจะทำให้เมื่อชายที่มีอายุครบ 20 ปี ก็จะมีการบวชในวัดที่อยู่ใกล้ ๆ แต่จะไม่มีภารกิจงานเลี้ยงในช่วงเย็น สำหรับประเพณีการบวชจะเป็นการบวชเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณพ่อแม่ที่เลี้ยงดูจนเติบโตใหญ่

ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการแต่งงานของชาวกะเหรี่ยงจะมีการแห่ขันหมาก ไม่มีสินสอด จัดภายในวันเดียว และเป็นการแต่งงานแบบพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง ก็คือ ในการสู่ขอจะต้องให้ผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้ขอเจ้าสาว ในงานจะมีหัวหน้าเผ่าเป็นสักขีพยานในการแต่งงาน แล้วก็แห่ขันหมากเสร็จฝ่ายชายต้องถอนต้นไม้ แล้วนำไปขึ้นบ้านของฝ่ายหญิง โดยต้นไม้ที่จะเลือกถอนเป็นต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่ เช่น ต้นหมากหรือต้นมะพร้าว เป็นต้น เมื่อถอนได้ก็จะได้ขึ้นบ้านฝ่ายหญิงและได้แต่งงาน ถ้าวอนไม่ได้หรือยกขึ้นบ้านฝ่ายหญิงไม่ได้ ก็จะไม่ได้แต่งงาน เมื่องานแต่งงานจบก็ครอบครัวของทั้งสองฝ่ายก็จะกินข้าวกัน และส่งคู่บ่าวสาวเข้านอน ชุดที่ใส่ในงานแต่งงานก็จะเป็นชุดกะเหรี่ยงพื้นบ้าน เจ้าบ่าวจะสวมเสื้อกะเหรี่ยง สวมโจงกระเบนสีแดง ส่วนเจ้าสาวจะสวมชุดกะเหรี่ยงสีขาว และชาวกะเหรี่ยงจะไม่มีการหย่า คือ คู่สามีภรรยาเมื่อเลิกกันแล้วก็แยกกันเลย ไม่มีพิธีอะไรในการที่จะหย่า

ประเพณีวันคริสต์มาส ประเพณีงานคริสต์มาสเป็นประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีตามหลักของชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ โดยในวันคริสต์มาสของทุกปีทางโบสถ์ในชุมชนก็จะมีการจัดกิจกรรมวันคริสต์มาส จะมีบาทหลวงมาจัดกิจกรรมเพื่อให้ชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ที่มาเข้าร่วมงาน สำหรับกิจกรรมในวันคริสต์มาสจะประกอบไปด้วยกิจกรรมการเทศนา ตอนเวลา 19.00 น. กิจกรรมนมัสการเป็นเวลา 1 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการร้องเพลงร่วมกัน มีการแสดงหนัง ซึ่งในวันงานจะมีเจ้าภาพซึ่งเจ้าภาพจะมาจากชุมชนภายนอก โดยในวันคริสต์มาสนั้นทุกคนที่มาเข้าร่วมงานจะมาช่วยกันทำอาหาร และมากินเลี้ยงร่วมกัน

ประเพณีวันปีใหม่ งานประเพณีวันปีใหม่ของชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์จะเป็นกิจกรรมที่จะจัดขึ้นในวันที่ 1 มกราคมของทุกปี ก็จะเป็นการที่ให้ชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ได้มาร่วมนมัสการ เข้าโบสถ์ มาร่วมร้องเพลง และมาทำอาหารร่วมกัน เพื่อเฉลิมฉลองในวันขึ้นปีใหม่ โดยกิจกรรมจะจัดโดยบาทหลวง

ประเพณีวันอีสเตอร์ ประเพณีวันอีสเตอร์เป็นประเพณีของชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ สำหรับกิจกรรมในวันอีสเตอร์จะเป็นกิจกรรมที่จะเล่นกับเด็ก ๆ ในชุมชนอย่างสนุกสนาน ในวันอีสเตอร์จะมีการรับประทานข้าวต้มด้วยกัน สาครูร่วมกัน โดยกิจกรรมในวันอีสเตอร์จะจัดไม่ใหญ่ เป็นงานเล็ก ๆ

ประเพณีการเลือกหัวหน้าเผ่า หัวหน้าเผ่าหรือเจ้าวัด คือคนที่คอยดำเนินกิจกรรมทางศาสนา (ยกเว้นของศาสนาคริสต์) และประเพณีต่าง ๆ ของหมู่บ้านแห่งนี้ ไม่ว่าจะงานบุญ ทำคลอด ทำศพหรือแม้แต่ดูดวง ต้องเฝ้าที่นั้งพระพุทธรูปเจ้าและก่อนนอนก็ต้องบอกสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เจ้าวัดก็จะเป็นคนทำทั้งหมด ตำแหน่งของเจ้าวัดจะสืบทอดโดยผ่านสายเลือดผู้ชาย เช่น ลูกชาย หลานชาย ตาหรือลุง ชาวบ้านในหมู่บ้านจะเรียกง่าย ๆ ว่าพ่อ หรือพ่อใหญ่ ลักษณะอย่างหนึ่งของเจ้าวัดคือจะแต่งชุดขาวทั้งตัว ตั้งแต่ผ้าโพกหัว เสื้อและกางเกงทุกวัน

อัตลักษณ์เรื่องการแต่งกาย

ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านนี้จะแต่งชุดธรรมดาทั่วไป และในหมู่บ้านจะมีการใส่ชุดภูเขา ก็คือชุดประจำตัวชาวกะเหรี่ยงที่ทอขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนใส่ทุกวันศุกร์และวันสำคัญของชาวกะเหรี่ยงหรืองานมงคลต่าง ๆ เช่น วันพระ วันแต่งงาน งานไหว้พระจันทร์ ส่วนผู้ใหญ่จะแต่งชุดพื้นบ้านหรือขึ้นอยู่กับความสะดวกของแต่ละคน

การทอผ้าในชุมชนป่าหมากมีสองแบบ คือ ผ้าผูกเอว เสื้อและกระเป๋าย่าม(ย่าม) กระเป๋าย่าม(ย่าม) จะมี 2 แบบคือแบบเล็กและแบบใหญ่ แบบเล็กจะเอาไว้ใช้ใส่ของส่วนตัวเล็ก ๆ เช่น โทรศัพท ส่วนแบบใหญ่จะใช้สำหรับการใส่ของทั่วไป และเสื้อผ้าของชาวกะเหรี่ยงจะมีแค่ไม่กี่แบบ คือ เสื้อผู้ชาย เสื้อผู้หญิง ผ้าถุง ในการทอจะใช้ด้ายที่ซื้อมาจากนอกหมู่บ้านจากเชียงใหม่ ใช้ด้วยหลาย ๆ แบบผสมกัน เช่น ผ้ายและไหม ลวดลายของผ้าในหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงนี้เหมือนกับของชาวกะเหรี่ยงที่อื่นทั่วไป แต่ก็มีกรรมวิธีทำแบบพิเศษ ในการทอผ้าแต่ละครั้งจะทอผ้าครั้งละหลาย ๆ ตัว ประมาณ 20-30 ตัว ใช้เวลาประมาณ 2-3 เดือน นอกจากเสื้อผ้าก็มีเครื่องประดับ คือ สร้อยและต่างหู โดยจะทำกันเองในหมู่บ้าน และภายในหมู่บ้านเคยมีการเรียนการสอนการทอผ้าแต่ก็เลิกไปเพราะไม่มีคนสานต่อ ในปัจจุบันไม่มีการทอผ้าแล้ว เพราะว่าคนที่ทอเป็นย้ายออกไปอยู่ที่อื่นแล้ว

เมื่อก่อนมีการใส่เครื่องประดับ คือมีการใส่สร้อย ต่างหู และใส่ลูกปัดที่คอ และสำหรับเสื้อของผู้ชาย(ผู้เฒ่า)จะเป็นสีดำ ผู้ชายที่มีภรรยาแล้วจะสวมเสื้อสีเหลืองหรือสีชมพู สำหรับผู้ชายคนไหนที่โสดจะสวมเสื้อสีขาว และผู้ชายจะนุ่งโจงกระเบนสีแดง โปกหัวสีแดง สำหรับผู้หญิง (ผู้เฒ่า)จะสวมเสื้อดำ ผู้หญิงที่มีสามีแล้วจะสวมเสื้อสีเหลืองหรือสีชมพู ผู้หญิงคนไหนที่โสดก็จะสวมเสื้อสีขาว ใส่กระโปรง มีผ้าโพกหัว ใส่ลูกปัดที่คอและใส่ตุ้มหูอันใหญ่ และสำหรับเด็กวัยรุ่นในชุมชนจะสวมเครื่องแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงแค่ครึ่งตัว คือสวมเสื้อหรือชุดชุดภูเขา และสวมกางเกงธรรมดาทั่วไป

อัตลักษณ์ด้านการสร้างบ้านเรือน

บ้านชาวกะเหรี่ยงจะเป็นบ้านไม้ ยกสูงขึ้นจากพื้นดิน แต่จะมีความสูงที่ไม่มาก สร้างจากไม้ที่หาได้ทั่วไปในป่า ภายในบ้านจะมีแค่ห้องนอนส่วนห้องน้ำและครัวจะอยู่นอกตัวบ้าน ถ้าเป็นในอดีตหลังคาจะทำจากใบค้อ ในปัจจุบันจะใช้สังกะสีแทนพื้นที่ใต้ถุนบ้านใช้เป็นพื้นที่เอนกประสงค์ เช่น เก็บของ เลี้ยงสัตว์ โดยบ้านหนึ่งหลังจะสร้างกันเองโดยคนในครอบครัว และบ้านหนึ่งหลังจะอยู่กันแค่หนึ่งครอบครัว เป็นครอบครัวใหญ่ ตั้งแต่รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ไปจนถึงลูก หลาน โดยยึดตามฝั่งแม่ คือฝ่ายชายแต่งงานเข้าบ้านของฝ่ายหญิง ไฟฟ้าที่ใช้ในบ้านจะมาจากโซล่าเซลล์ที่ติดอยู่กับบ้าน โดยจะมีติดอยู่ทุกบ้าน และทุกบ้านมีน้ำประปาใช้

อัตลักษณ์ด้านอาหารประจำถิ่น

อาหารที่ชาวกะเหรี่ยงกินกันส่วนใหญ่จะเป็นอาหารทั่ว ๆ ไปที่ทำกันเองในหมู่บ้านหรือไม่กี่กิโลเมตรจากในป่าใกล้เคียง มีทั้งผักและปลา ผักก็จะมีใบเหลียง ผักกูด และลูกเนียง ที่ผักเป็นที่นิยมกินกันมากที่สุดในหมู่บ้าน ส่วนปลาจะนำมาทำเป็นน้ำพริก เช่น ตะไคร้ น้ำพริกแดงเปรี้ยว น้ำพริกกระเจี๊ยบ และในหมู่บ้านก็มีการทำสวน ทำไร่และเลี้ยงสัตว์อยู่บ้าง เช่น ทำไร่ปลูกข้าว ทำสวนผักต่าง ๆ เช่นลูกเนียง แดงเปรี้ยว และมีการเลี้ยงหมู

โดยตะไคร้จะเป็นอาหารที่ขึ้นชื่อของหมู่บ้านนี้ เพราะมีแค่หมู่บ้านนี้ที่ทำ โดยวัตถุดิบคือปลาที่หาได้ในคลอง และผักที่มีอยู่ในสวน นำมาทำเป็นน้ำพริก กินได้ทั้งแบบแห้งเหมือนน้ำพริกหรือกินแบบแฉกก็ได้ การปรุงรสก็แล้วแต่ที่บ้านไหนชอบรสอะไร ก็จะปรุงตามที่บ้านนั้น ๆ พอใจ สามารถทำกินได้ทุกโอกาส และอาหารขึ้นชื่ออีกอย่างคือ ข้าวเหนียวห่อหรือนึ่งข้าวเหนียวใช้สำหรับงานทำบุญไหว้พระจันทร์ ซึ่งจะหัวหน้าเผ่าจะเป็นผู้ที่เลือกวันจัด โดยจะจัดประมาณช่วงหลังหน้าฝน

นอกจากนี้ในชุมชนบ้านป่าหมากยังมีอาหารอีกหลายประเภท ดังนี้

อาหารประเภทแกง สำหรับอาหารประเภทแกงจะใช้วัตถุดิบคือเนื้อไก่ หรือจะเป็นเนื้อปลาก็ได้ นำมาทำเป็นเมนูกะซู่ (ภาษากะเหรี่ยง) โดยเมนู กะซู่ จะเป็นเมนูคล้าย ๆ กับแกงจืด แต่จะเป็นแกงจืดที่มีรสชาติที่ออกเปรี้ยวมากและความเค็มนิด ๆ ตามมา แต่รสชาติก็จะขึ้นอยู่กับแต่ละบ้านว่าชอบรับประทานรสชาติแบบใด แต่ส่วนมากจะเป็นแกงจืดที่ออกรสชาติเปรี้ยวเป็นหลัก

ตะหนะ (ภาษากะเหรี่ยง) ตะหนะจะเป็นเมนูที่คล้าย ๆ กับยำ โดยที่จะนำเนื้อสัตว์คือเนื้อปลา โดยเนื้อปลาจะต้องนำไปย่างให้แห้ง หลังจากนั้นจะมีวัตถุดิบอื่น ๆ ได้แก่ งา โดยที่งานนั้นจะต้องนำไปคั่วให้หอม หัวหอมแดง ขนุนต้มให้สุก

มะนาว ส้มเปี้ยว ข้าวคั่ว สำหรับเครื่องปรุงก็จะมีเกลือ ผงชูรส และกะปิ เมื่อวัตถุดิบและเครื่องปรุงพร้อมแล้วก็จะคลุกเคล้าให้เข้ากัน เมื่อเสร็จแล้วเมนูคะนาก็จะออกเป็นอาหารประเภทแห้ง ๆ ไม่ค่อยมีน้ำ

แกงกะทิ สำหรับแกงกะทิที่นิยมรับประทานในชุมชนบ้านป่าหมากจะเป็นแกงกะทิหมู โดยที่จะใส่ฟักทอง สำหรับเครื่องแกงที่ใช้ในการทำเมนูแกงกะทิจะเป็นพริกแกงที่ทำกันในชุมชน ไม่ได้ไปซื้อจากข้างนอกชุมชน เมื่อวัตถุดิบพร้อมแล้วขั้นตอนแรกก็คือการที่รอกะทิให้เดือด หลังจากนั้นที่กะทิเดือดแล้วก็จะใส่พริกแกงลงไป ใส่พริก ปรุงรสด้วยเกลือ เพื่อเพิ่มความเค็ม หลังจากนั้นก็จะใส่ผงชูรส ใส่เนื้อหมูลงไป ตามด้วยการใส่ฟักทอง คนให้เข้ากันและรอให้หมูและฟักทองสุกก็รับประทานได้

เมนูของหวาน สำหรับเมนูของหวานในชุมชนบ้านป่าหมากที่นิยมรับประทานกันมากที่สุดก็คือกล้วยบวชชี มันบวชบัวลอย และลอดช่อง โดยที่วัตถุดิบในการทำและขั้นตอนการทำก็จะเหมือนกับภายนอกชุมชน และจะสังเกตได้ว่าของหวานที่นำมาทำในชุมชนบ้านป่าหมากจะเป็นเมนูที่มีวัตถุดิบที่สามารถหาได้ง่ายในชุมชนบ้านป่าหมาก เช่น กล้วย มัน หรือแม้แต่กระทั่งวัตถุดิบที่จะนำมาทำเป็นสีของแป้งบัวลอยก็สามารถหาได้ในชุมชน

อัตลักษณ์ด้านการละเล่น

การละเล่นของหมู่บ้านป่าหมากมีหลายอย่าง การละเล่นต่าง ๆ จะมีผู้อาวุโสของหมู่บ้านเป็นผู้สอน แต่ที่เป็นการเล่นประจำหมู่บ้านก็จะเป็น ร้องเพลงโบราณประจำหมู่บ้าน รำดำข้าว รำกระทบไม้กะเหรี่ยง การเล่นสะบ้า การชักดาว โดยการละเล่นที่โดดเด่นนั่นก็คือ การเล่นสะบ้า โดยจากเป็นการเล่นแบบทีม มีการแบ่งออกเป็น 2 ทีม แต่ละทีมจะนำลูกสะบ้ามาฝัดในดินเล็กน้อย เป็นจำนวนที่เท่ากันของทั้ง 2 ทีม และแต่ละฝ่ายจะต้องนำลูกสะบ้ามาปาหรือโยนให้ลูกสะบ้าของฝ่ายตรงข้ามล้มให้หมด ถ้าฝ่ายไหนสามารถทำให้ลูกสะบ้าล้มหมดก่อนก็จะเป็นฝ่ายชนะ ฝ่ายที่แพ้ก็จะต้องถูกทำโทษโดยการถูกลูกสะบ้ามาตีที่หัวเข่า ต่อมาการร้องเพลงโบราณ ก็จะเป็นการร้องเพลงเป็นภาษากะเหรี่ยง โดยที่ไม่มีการคิดเนื้อเพลงล่วงหน้าจะเป็นการร้องเพลงที่ร้องเพื่อต้อนรับผู้ที่มาเยี่ยมเยือนชุมชน หรือร้องเพื่ออวยพรให้กับในชุมชนเองก็ได้ สามารถมีเครื่องดนตรีประกอบได้ เช่น กลองยาวหรือฉิ่ง ต่อมารำดำข้าวนั้นจะเป็นการรำโดยการร้องเพลงและดำข้าวให้เป็นจังหวะ มีเครื่องดนตรีประกอบเป็นกัทรหรือแคน โดยรำดำข้าวจะรำกันในวงเก็บเกี่ยวข้าว รำกระทบไม้มีการร้องและมีไม้ไผ่ตีให้เข้าคู่กัน การชักดาว คือการเล่นโดยให้คนแปดคนจับเชือก และวิ่งสวนกันให้เกิดเป็นรูปดาวขณะที่มีดนตรีประกอบ เมื่อดนตรีจบลงเชือกก็จะพันกันกลายเป็นรูปดาว และการชักดาวจะเล่นกันในช่วงปีใหม่

แนวทางการธำรงอัตลักษณ์

ทุกคนในชุมชนมีความตื่นตัวกันอย่างมากในการธำรงอัตลักษณ์ ตั้งแต่หัวหน้าเผ่า ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ผู้นำศาสนาของชุมชน รวมไปถึงผู้นำในชุมชน สำหรับเด็กวัยรุ่นในชุมชนเองก็ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง สำหรับแนวทางการธำรงอัตลักษณ์จะแบ่งออกเป็นธำรงอัตลักษณ์โดยครอบครัว สถาบันทางศาสนา (โบสถ์และวัด) สถานบันทางการศึกษา (โรงเรียน) ผู้นำชุมชน ชาวบ้านและคนเฒ่าคนแก่ในชุมชน สำหรับแนวทางการธำรงอัตลักษณ์สามารถจำแนกได้ดังนี้

แนวทางการธำรงอัตลักษณ์โดยครอบครัว คือการที่สอนให้บุตรหลานได้พูดภาษากะเหรี่ยงในการใช้ชีวิตประจำวัน การพูดกับครอบครัวด้วยภาษากะเหรี่ยง พูดกับเพื่อน ๆ เป็นภาษากะเหรี่ยง พูดกับชาวบ้านในชุมชนเป็นภาษากะเหรี่ยง นอกจากนี้ครอบครัวยังส่งเสริมในเรื่องของการส่งบุตรหลานไปเรียนภาษากะเหรี่ยงในเรื่องของการอ่านและการเขียนภาษากะเหรี่ยงที่โบสถ์ในชุมชน เพื่อเป็นการให้บุตรหลานสามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษากะเหรี่ยงได้

แนวทางการธำรงอัตลักษณ์โดยสถาบันทางศาสนา มีดังนี้ โบสถ์จะธำรงอัตลักษณ์โดยการที่มีการสอนทุกคนในชุมชนที่สนใจในการเรียนภาษากะเหรี่ยงไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ก็สามารถมาเรียนรู้ได้ ทั้งแต่ทักษะในเรื่องของการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษากะเหรี่ยง จะมีคนในชุมชนที่มาสอนภาษากะเหรี่ยงให้กับบุคคลที่สนใจในทุก ๆ วันอาทิตย์ โดยที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย

วัดจะธำรงอัตลักษณ์โดยพระในวัดจะเป็นแกนนำหลักในการจัดประเพณีต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชน นั่นก็คือประเพณีล่องแพแห่พระ โดยทางวัดจะใช้งานประเพณีล่องแพแห่พระเป็นเครื่องมือที่จะทำให้คนในชุมชนบ้านป่าหมากได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้นึกถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนเอง เพราะว่าเมื่อชาวบ้านในชุมชนจะอาศัยธรรมชาติและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ

ดำเนินชีวิต จากประเพณีล่องแพแห่งพระจะเป็นประเพณีที่ให้ชาวบ้านทุกคนได้ทำกิจกรรมร่วมกันแล้ว ยังมีการนำการเล่นพื้นบ้านที่เป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมาเล่นกันในงานประเพณีล่องแพแห่งพระอีกด้วย ได้แก่ ร้องเพลงโบราณประจำหมู่บ้าน รำดำข้าว รำกระทบบไม้กะเหรี่ยง การเล่นสะบ้า และการชกดาว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็ก ๆ รุ่นใหม่ได้รู้จักอัตลักษณ์ของตนเอง

แนวทางการธำรงอัตลักษณ์โดยสถาบันการศึกษา คือ โรงเรียนคือการที่โรงเรียนจะกำหนดให้ในทุก ๆ วันศุกร์จะมีการแต่งกายเป็นชุดประจำเผ่า นั่นก็คือ “ชุดภูเขา” เพื่อเป็นการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงเอาไว้ และทางโรงเรียนก็จะดำเนินการในเรื่องของการสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนทุกกิจกรรม เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของตนเองให้ได้มากที่สุด

แนวทางการธำรงอัตลักษณ์ของผู้นำในชุมชน คือ การช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมของทางชุมชนอย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องของงานประเพณีต่าง ๆ การเรียนของเด็ก ๆ ทางผู้นำของชุมชนได้มีการสั่งให้คนทอผ้ากะเหรี่ยง เพื่อดำเนินการให้ชาวบ้านทุกคนในชุมชนแต่งกายด้วยชุดภูเขา เพื่อให้ชาวบ้านได้และเด็ก ๆ ในชุมชนได้คุ้นชินกับการแต่งกายด้วยชุดภูเขา และนอกจากนี้ผู้นำชุมชนมีการต่อสู้กับอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ในเรื่องของสิทธิชุมชนในการประกอบอาชีพทำไร่หมุนเวียนแบบดั้งเดิม และความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะในอดีตนานชาวบ้านได้เข้ามาอาศัยในพื้นที่บ้านป่าหมากก่อน แล้วได้มีการประกอบอาชีพทำไร่หมุนเวียน ได้แก่ การปลูกข้าวไร่ ต่อมาสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงจัดตั้งธนาคารข้าวไว้ให้กับชุมชน จนเวลาต่อมาอุทยานแห่งชาติกุยบุรีได้ประกาศให้ชุมชนบ้านป่าหมากเป็นเขตพื้นที่อุทยาน จึงทำให้ชาวบ้านไม่สามารถประกอบอาชีพแบบดั้งเดิมได้ เนื่องจากไม่สามารถปลูกข้าวไร่ได้เหมือนเดิมทำให้ธนาคารข้าวจึงต้องปิดตัวลงจนปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้นำชุมชนจึงต่อสู้กับอุทยานแห่งชาติกุยบุรีเพื่อความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านป่าหมาก เพื่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชนนั่นก็คือการทำไร่หมุนเวียนแบบดั้งเดิม และเพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนได้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำไร่หมุนเวียน

แนวทางการธำรงอัตลักษณ์ของชาวบ้านและคนเฒ่าคนแก่ในชุมชน คือ การที่จะคอยสอนให้บุตรหลานของตนสื่อสารด้วยภาษากะเหรี่ยง สนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนเรียนรู้ภาษากะเหรี่ยงที่โบสถ์ตั้งแต่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ต่อมาคือการสอนให้บุตรหลานได้เล่นการละเล่น เพื่อเป็นการสานต่อการละเล่นของชุมชนและเพื่อให้เด็ก ๆ เกิดความสนุกสนาน นอกจากนี้มีการสร้างบ้านแบบดั้งเดิมอยู่และมีการใช้ใบตะค้อในการทำหลังคาบ้าน ซึ่งการใช้ใบตะค้อมาทำเป็นหลังคาบ้านก็เป็นธำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านหัตถกรรม ชาวบ้านและคนเฒ่าคนแก่ในชุมชนยังมีการแต่งกายด้วยชุดภูเขาและบางคนยังมีการสวมเครื่องประดับเพื่อเป็นการให้บุตรหลานได้เห็นและซึมซับความเป็นอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงเอาไว้ และยังมีกลุ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ ทางเพจ Facebook โดยเพจมีชื่อว่า “ท่องเที่ยวชุมชนบ้านป่าหมาก ลานกางเต็นท์” เป็นเพจที่จะประชาสัมพันธ์งานประเพณีต่าง ๆ ในชุมชนให้กับบุคคลภายนอกได้รู้ ทำให้ชาวกะเหรี่ยงมีความตื่นตัวและมีความมั่นใจในอัตลักษณ์และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะธำรงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนไว้ ชาวกะเหรี่ยงจึงมีโอกาที่จะแสดงความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมาก

ชุมชนบ้านป่าหมากเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่โดดเด่นมาก ๆ โดยที่จะเริ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจะประกอบไปด้วยภูมิปัญญาในการทำชาไม้ฝาง การทำเครื่องควักกาแฟ และการทำหลังคาจากใบตะค้อ ต่อมาในด้านการประกอบอาชีพนั้นก็คือการปลูกกาแฟโรบัสต้า ถือว่าเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน เริ่มตั้งแต่การปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยว การผลิตเป็นกาแฟ การประกอบอาชีพปลูกผักสวนครัว อาชีพการปลูกขนุนพันธุ์หมอนทอง และอาชีพรับจ้างทั่วไป ภูมิปัญญาในการถนอมอาหาร คือการนำเนื้อมาหมักแล้วนำไปตากแดดให้แห้งสนิท และภูมิปัญญาการจัดการองค์การคือมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน นั่นก็คือกลุ่มสตรีในชุมชนบ้านป่าหมาก รวมกลุ่มกันเพื่อทำการทอผ้ากะเหรี่ยงต่อมอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง ก็จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเพณีตามฤดูกาลและประเพณีในชีวิตประจำวัน โดยที่บ้านป่าหมากยังคงยึดถือตามบรรพบุรุษ ได้แก่ ประเพณีการไหว้พระจันทร์ ประเพณีบุญล่องแพแห่งพระ การถือศีล การไหว้บรรพบุรุษ ที่ยังคงยึดถือปฏิบัติกันมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนประเพณีใน

ชีวิตประจำวัน ได้แก่ ประเพณีการเกิด ประเพณีการตาย ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการบวช วันคริสต์มาส วันอีสเตอร์ วันปีใหม่ ประเพณีการเลือกหัวหน้าเผ่า ซึ่งประเพณีเหล่านี้เป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันเป็นประจำของคนในชุมชน อัตลักษณ์ด้านการแต่งกายสำหรับเด็ก ๆ ก็จะมีการแต่งกายด้วยชุดภูเขาในทุก ๆ วันศุกร์ และผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนยังมีการสวมชุดประจำเผ่าและสวมเครื่องประดับในชีวิตประจำวัน ต่อมาอัตลักษณ์ด้านการสร้างบ้านเรือน ในปัจจุบันจะเป็นการสร้างบ้านเรือนที่เน้นการมีได้ถุนบ้าน และเป็นบ้านเรือนที่ติดดิน พร้อมด้วยการมุงหลังคาด้วยใบตะค้อ อัตลักษณ์ด้านอาหารประจำถิ่นยังคงเก็บวัตถุดิบที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ผักกูด ใบเหลียง เป็นต้น และยังคงปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเอง เช่น พริก มะเขือ ลูกเนียง แดงไทย (มีรสชาติเปรี้ยว ไว้ทำน้ำพริก ใช้แทนมะนาว) เป็นต้น และมีตะไคร้ ซึ่งเป็นอาหารประจำถิ่นที่บ้านป่าหมากแห่งนี้อีกด้วย โดยอาหารในชุมชนบ้านป่าหมากยังแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทแกง ประเภทยำ (ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า ตะหนะ) ประเภทแกงกะทิ และเมนูของหวาน ต่อมาอัตลักษณ์ด้านการละเล่น ชาวบ้านในชุมชนถึงยังมีการละเล่นของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองที่ยังคงเล่นกันจนถึงปัจจุบัน เช่น การเล่นสะบ้า การร้องเพลงโบราณ รำดำข้าว รำกระทบไม้กะเหรี่ยง และการละเล่นชักดาว เป็นต้น

ซึ่งผลการวิจัยนั้นได้สอดคล้องกับแนวคิดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของวันดี สันติ วุฒิเมธี (2545) กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เกิดขึ้นภายใต้ความสัมพันธ์ทางสังคมที่สลับซับซ้อน หลากหลายและไม่หยุดนิ่งมาตั้งแต่อดีต เกิดจากการที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกัน ณ ช่วงเวลาเดียวกัน อัตลักษณ์จะมีการสร้างขึ้นมาทดแทนอยู่เสมอ อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัวและไม่หยุดนิ่ง การสืบทอดและผลิตอัตลักษณ์ใหม่จึงเกิดขึ้นได้เสมอภายใต้เวลาและบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จะเห็นได้ว่าจากแนวคิดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ของชุมชนบ้านป่าหมากเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามกาลเวลาและตามบริบทของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อก่อนชาวบ้านจะมีการทำไร่หมุนเวียนเป็นหลักจึงถือว่าเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นในด้านการประกอบอาชีพ แต่ในปัจจุบันอัตลักษณ์ที่ค่อย ๆ หายไปเนื่องจากไม่มีพื้นที่ในการทำไร่หมุนเวียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดอัตลักษณ์ด้านการประกอบอาชีพขึ้นมาใหม่ นั่นก็คือกาแฟโรบัสต้า ซึ่งถามว่ากาแฟโรบัสต้าอาจจะมีในหลายพื้นที่ แต่ที่ชุมชนบ้านป่าหมากมีการนำภูมิปัญญามาใช้ในการผลิตกาแฟให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนไปด้วย จึงทำให้อัตลักษณ์ด้านการประกอบอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงอัตลักษณ์ในด้านอาหารที่ในอดีตจะมีการทำเมนูอาหารที่เป็นเมนูประจำเผ่า แต่ปัจจุบันการประกอบอาหารที่ไม่มีสูตรที่แน่นอน หาวัตถุดิบที่สามารถทดแทนกันได้ก็นำมาประกอบอาหารได้เลย จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางด้านอาหาร ต่อมาอัตลักษณ์ในด้านของการแต่งกายเมื่อก่อนจะแต่งกายด้วยชุดภูเขา แต่ในปัจจุบันชาวบ้านได้มีการสวมเสื้อผ้าที่เป็นสากลมากขึ้น เนื่องจากต้องออกไปทำงานข้างนอกชุมชนและได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอกมากขึ้น จึงทำให้อัตลักษณ์ด้านการแต่งกายเปลี่ยนแปลงไป อัตลักษณ์ด้านการสร้างบ้านเรือนก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีตหลังคาจะใช้ใบตะค้อในการมุงหลังคา แต่ในปัจจุบันเริ่มมีการใช้สังกะสีในการมุงหลังคามากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันใบตะค้อหายากและต้องเดินทางเข้าไปในป่าลึกถึงจะได้ใบตะค้อมาสำหรับอัตลักษณ์ด้านประเพณีก็ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากหัวหนายังคงความเป็นอัตลักษณ์เอาไว้ ดังนั้นพิธีการต่างๆ ก็ยังเหมือนเดิม จะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์ต่าง ๆ นั้นต่างก็จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จะเปลี่ยนแปลงมากหรือเปลี่ยนแปลงน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนและบริบทของสังคมภายนอก สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์คือการต้องการที่จะปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย แต่คนในชุมชนก็ยังมีธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองเอาไว้ด้วยกำลังที่ชุมชนมี

แนวทางการธำรงอัตลักษณ์

สำหรับการธำรงอัตลักษณ์นั้นชาวบ้านและคนเฒ่าคนแก่ในชุมชนมีความตื่นตัวกันอย่างอย่างมากในการธำรงอัตลักษณ์ สำหรับเด็กวัยรุ่นในชุมชนเองก็ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง โดยทางโรงเรียนจะมีการส่งเสริมและธำรงอัตลักษณ์เอาไว้ นั่นก็คือการที่โรงเรียนจะกำหนดให้ในทุก ๆ วันศุกร์จะมีการแต่งกายประจำเผ่า นั่นก็คือ “ชุดภูเขา” ต่อมาคืองานบุญล่องแพแห่งพระ ก็จะนำการเล่นพื้นบ้านมาเล่นกัน เพื่อความสนุกสนาน ต่อมาคือในวันเสาร์-อาทิตย์ จะมีการเรียนภาษากะเหรี่ยงทั้งการเขียน การอ่าน ทั้งโบสถ์ของหมู่บ้าน และมีการสร้างบ้านแบบดั้งเดิมอยู่และมีการใช้ใบตะค้อในการทำหลังคา และทางผู้นำของชุมชนได้มีการสั่งให้คนทอดผ้ากะเหรี่ยง เพื่อดำเนินการในเรื่องของให้ชาวบ้านทุกคนในชุมชนแต่งกายด้วยชุดภูเขา เพื่อเป็นการธำรงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงของชุมชนบ้านป่าหมากต่อไป

ผลการวิจัยนั้นได้สอดคล้องกับแนวคิดของเฟรดริก บาร์ท (Fredrik Barth) โดยบาร์ทชี้ให้เห็นว่าการจะเข้าใจปรากฏการณ์ทางชาติพันธุ์ได้ต้องพิจารณาความคิดและจิตสำนึกของคนในแต่ละกลุ่มว่าลักษณะใดทางวัฒนธรรมมีความหมายกับการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของพวกเขา เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์อาจจะมีแบบแผนวัฒนธรรมร่วมกันบางอย่างอันเกิดจากการปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน จากแนวคิดจะเห็นได้ว่าชาวบ้านในชุมชนบ้านป่าหมากมีวัฒนธรรมร่วมกันและมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็เกิดการปรับตัวเกิดขึ้น เมื่อชุมชนเกิดการปรับตัวก็ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไป เมื่อวัฒนธรรมดั้งเดิมหายไปก็ทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดความคิดและแบบแผนที่จะดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองเอาไว้ เมื่อคนในชุมชนเกิดความคิดที่จะดำรงอัตลักษณ์เอาไว้ ก็เกิดการลงมือปฏิบัติโดยอัตโนมัติ โดยที่จะเริ่มที่ในครอบครัวก่อน จะเห็นได้ว่าพ่อแม่หรือคนในครอบครัวจะให้บุตรหลานพูดภาษากะเหรี่ยงและส่งเสริมให้เด็ก ๆ ไปเรียนทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษากะเหรี่ยงที่โบสถ์ เมื่อเกิดกระบวนการดำรงอัตลักษณ์ด้วยสัญชาตญาณตัวเองแล้ว ก็เกิดเป็นกระบวนการดำรงอัตลักษณ์ที่กว้างมากขึ้น จะเห็นได้ว่ามีวัดเป็นแกนนำในการดำรงอัตลักษณ์ด้านประเพณี การละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ ผ่านประเพณีล่องแพแห่พระ รวมถึงการรวมกลุ่มชาวบ้านให้ทำกิจกรรมร่วมกัน ต่อมาจะเห็นในส่วนของโบสถ์ที่จะมีการเรียนการสอนภาษากะเหรี่ยงทุกวันอาทิตย์ โดยจะมีการสอนทั้งการพูด การอ่าน การฟัง การเขียน เพื่อให้บุตรหลานสื่อสาร ต่อมาคือโรงเรียนก็จะมีกระบวนการในการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ในทุกรูปแบบ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีการเรียนการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์แต่ก็อาศัยการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนชุมชนอย่างเต็มที่ ต่อมาคือผู้นำชุมชนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์และเห็นถึงความพยายามของชาวบ้านทุกคนที่อยากดำรงอัตลักษณ์เอาไว้ ผู้นำจึงเกิดกระบวนการในการออกแนวทางในการดำรงอัตลักษณ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนและในอนาคตจะให้ชาวบ้านทุกคนแต่งกายด้วยชุดภูเขา จะเห็นได้ว่าการดำรงอัตลักษณ์นั้นเกิดจากการปรับตัวของคนในชุมชนที่บริบทของสังคมได้เปลี่ยนไป จึงทำให้ชาวบ้านเกิดการปรับตัวเช่นกันและเล็งเห็นถึงผลของการปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคม นั่นก็คืออัตลักษณ์ที่ค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปที่ละนิด ดังนั้นชาวบ้านในชุมชนบ้านป่าหมากจึงต้องดำรงอัตลักษณ์ไว้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อการดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในชุมชนบ้านป่าหมากแห่งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการส่งเสริมให้มีหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปช่วยในเรื่องการดำรงอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านป่าหมากไว้ เพื่อเป็นการจัดเก็บข้อมูลและเพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ ของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ไม่สูญหายและได้คงอยู่เพื่อให้ผู้ที่สนใจในพื้นที่ได้มาทำวิจัยในด้านอื่น ๆ ต่อไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้ามาดูแลในเรื่องของเส้นทางคมนาคม เพราะว่าเส้นทางที่เดินทางไปป่าหมากค่อนข้างอันตรายและไม่สะดวกเท่าที่ควร

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้ามาสนับสนุนในเรื่องของอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน เนื่องจากอาหารเป็นสิ่งปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เด็ก ๆ เติบโตมาอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำเป็นวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในประเด็นของการดำรงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบเพื่อให้ข้อมูลไปในทางเดียวกัน และหาว่าข้อมูลว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหน หากข้อมูลมีจุดประสงค์ไม่ตรงกัน จะได้หาวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

2. ควรเปรียบเทียบข้อมูลด้านต่าง ๆ กับหมู่บ้านชาวชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลว่ามีอัตลักษณ์ที่มีความแตกต่างกันอย่างไร หรือเปรียบเทียบการดำรงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์อื่น ๆ ในพื้นที่เดียวกันว่ามีกระบวนการอย่างไรในการดำรงอัตลักษณ์ และมีผลอย่างไรเพื่อให้มีข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มชาติพันธุ์ : กะเหรี่ยง (ปกากะญอ). (2565).

<https://www.sac.or.th/databases/ethnic-groups/ethnicGroups/79>

คมลักษณ์ ไชยยะ. (2551). กะเหรี่ยงใน/นอก : ปฏิสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ ณ อาณาบริเวณชายแดน. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

จตุพล ทองสกล. (2553). การดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยดำ บ้านหัวถนน ตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม
จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร).

ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์. (2553). อัตลักษณ์ชุมชน. นำศิลป์โฆษณา

ยุคติ มุกดาวิจิตร. (2548). อ่าน “วัฒนธรรมชุมชน”. ฟ้าเดียวกัน

สมัย สุทธิธรรม. (2542). กะเหรี่ยง. เวิลด์ มีเดีย



4 มีนาคม 2566

ณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์